

REGALOS del present número:

Primer folletí de la pessa còmica

L'ARGENT VIU

(J. CAMPDERRÓS).

Séptim de la interessant novela ilustrada

LA "MIONETTE"

(EUGENI MULLER, traducció de BORI Y FONTESTÀ).

Núm. 41.

15 céntims.

ANY II.

BARCELONA, 21 MARS 1901.

NÚM. 41.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Raurich, 20, principal.

NÚMERO CORRENT. 15 CÉNTIMS.
, ATRASSAT. 20 »

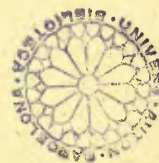
Director: J. Nyné Rabell.

Administrador: Bartomeu Lloró.

PER LAS ISLAS BALEARS

LLOCH ANOMENAT PORTO-PI A PALMA.

El poema musical. (1)

(REFORMA QUE S'IMPOSA.)

Crida l'atenció de tots els que coneixen las excelents condicions musicals que té la llengua espanyola, la particularitat de que'ls llibrets de las óperas espanyolas estiguin escrits en italià. Efectivament, la casi totalitat dels compositors espanyols s'han somés fins ara á una regla que no té en el seu apoyo altra defensa que la forsa de la costúm. Si algún ha volgut constituhir una excepció, fugint de la rutina, son lloable esfors en bé de la iniciativa s'ha perdut en el buyt de la indiferencia.

Ja es hora de que desaparegui la injusta preferencia que concedeixen els compositors espanyols á la llengua italiana. Y tinguis en compte que no aconsellém aixó guiats tan sols per un excés de patriotisme, perque en aquest cas també aconsellariam l'adaptació de la llengua catalana, sinó que ho fem únich y exclusivament per el gust d'ajustarnos á las reglas de la més severa llógica y als dictats de la més exstricta justicia.

Pera millor rebutxar la rutinaria costúm qu'impera entre'ls espanyols, ens cal remuntarnos als orígens del «poema musical». En general, s'admet que'l fundador de la ópera va ésser Jacob Peri, nascut á Florencia, donchs es el primer á qui's deu l'art d'escriure un drama sencer en música. Peri, després d'ocupar el càrrech de Mestre de Capella en Ferrara, en 1594, va donar á la escena la ópera *Dafne*, llibre del poeta Rinuccini, quina obra musical va constituir un éxit gros. Sis anys més tart ó sigui en 1600, els mateixos autors representaren un'altra ópera, *Euvidice*, á la que, s diu, posá nova música el mestre Caccini.

En 1550 nasqué á Roma el compositor Emili del Cavanere que tant va distingirse en l'art musical, essent nombrat en 1570 Mestre de Capella de la ciutat de Florencia. Fins vint anys més tart, ó sia en 1590, no portá á la escena las *Pastorals* ó intermedis, *Il Sabito* y la *Disparazione di Filono*, representadas en la propia cort de Florencia, per lo que son molts els que li

atribueixen la invenció de la ópera. Va morir en 1600.

Com se veu, l'inventor ó els inventors de l'ópera foren italians, y tal vegada aquesta circumstancia sigui la rahó en que's fundan els compositors espanyols pera seguir escribint las sevas óperas en italià. Però ¿es una rahó el que per haverse introduhit l'ópera á Espanya com estrangera se la vesteixi ab ropatge foraster y no's pensi en ferla ben espanyola? ¿Creuhen els compositors que perque en italià han sigut escrites las primeras óperas deu tenirse de seguir la costúm aquí á Espanya hont pochs entenen el cant italià? Y no es aixó lo que constituheix més falta, sinó l'oblidarse de que en espanyol res hi perdrian las óperas, sobre tot las d'assumpto espanyol, que son molts. ¿Se segueix el nostre exemple en cap altre pahis extranger? No. ¿Per qué, donchs, nosaltres que de tantas cosas dolentas som imitadors no imitem als que en aquest punt obran ab més acert que'ls espanyols? Y que no's digui que la llengua italiana siga més armoniosa y flexible que la espanyola; si'ls compositors y cantants francesos, inglesos y alemanys escriuhen y cantan las partituras en sos respectius idiomas, menos armoniosos que'l espanyol, ab molt més fonament poden ferho els mestres d'aquí.

Una de las rahons que més forsa venen á fer en aquesta opinió es qu'existeix un gran número de sarsuelas escritas en espanyol, algunas de las quals poden ben bé ésser consideradas veritables óperas, donchs la música en res desmereix de las que ostentan aquest calificatiu de més categoria. Entre altras poden senyalar-se el *Jugar con fuego*, *El juramento*, *Marina*, *La tempestad*, *Campanone*, etc.

Mereix, finalment, ésser refutada un'altra objecció que tal vegada algú podria formular, y es que haventhi tants pochs teatros á Espanya, las audicions de las óperas castellanas serian escasas. A'n aixó podria contestarse que aixis com se traduheixen al italià y á altres idiomas las bonas produccions estrangeras, podria ferse ab las nostras.

Molts, pera no dir tots, son els extrangers que, al concórrer per primera vegada á algún de nostres colisseus, s'han admirat al véurer que'l llibre de las óperas de compositors espanyols estigui escrit en llengua que no es la nostra. Sembla que si fós aixis l'ópera's faria més popular y atrauria més núcleo de gent. ¿No es de dóldrer

(1) Partidaris com som de donar cabuda en nostre periódich á tot lo que al art en general se refereix, publicuem el present article com á treball de particular col·laboració.

que nosaltres mateixos no donguem la importància que's mereix a nostra llengua?

En resum, se fa necessari que nostres compositors, no fent cas ó rebutxant la injustificada preocupació que sembla que'ls domina, se persuadeixin de que la llengua espanyola reuneix un caudal inagotable de riquesas que la fan granment apropiada pera servir de complement al art musical.

ENRICH PRAT PINA.

Sor Maria

I

La germana Sor Maria
del convent de Sant Rafel,
al bell punt que mor el dia
y blaveja fosc el cel,
ja se'n vá á la gelosia
presa d'amorós anhel.

Prop de la paret negrosa,

cada nit troba al amant.
Hi arriba silenciosa
boy rient y suspirant...
Avuy, ell, ab veu conmosa
á la monja vá parlant.
Vá parlantli ab la veu forta
d'un amor esbogerrat;
la germana s'aconhorta
y obra'l cor de bat á bat...
La germana obra la porta
y fa entrá al seu estimat.

II

—¿Donchs, te plau, dona sagrada,
que jo't miri fit á fit,
xardorosa la mirada
del calor de l'esperit,
tot sentint la batregada
del meu pit sobre'l teu pit?...
Donchs, si't plau, ja sents la vida
que somriu en el teu cor.
Ja no ets monja, la mentida
de lligar la vida y mort...
Obra'l llavi amorosida:
soch rosada y tú ets la flor.

III

Obra'l llavi Sor Maria
com la flor qu'esclata al sol,
y ell, rient, á la fló envia
la rosada de petons...
La germana s'extasia
com devant Nostre-Senyor...
La germana Sor Maria
cau als peus del aymador.

Cau als peus, boy desmayada,
y ab els ulls il·luminats,
y ab la cara en ell alsada
y ab el llavi mormorant
com un res que vá aixecant...

—Soch la flor que ara desperta
de las ombras del desmay;
ma corola está rublerta
de rosada del espay...
¿La meva ánima deserta
ton amor no perdrá may?

—No'l perdrá, que ab ell, reposa
la ventura del cor meu..

—Desde avuy, jo soch l'esposa
que s'entrega el amor teu...
Al convent no cal fer nosa...
Aném junts á estimá á Deu!...

IV

Aixís parla Sor Maria
ab un to alegre y plascent,
mentres la lluna fa vía
per el blau del firmament...
Y avans de despertá'l dia
se deix pendre del convent.

PUIG Y FERRATER...

Nota d'hivern

Altres cop, ma bella aymada, he tornat á visitar aquell lloch tan preferit per nosaltres en las gayas tardes d'estiu, tan apropiat per delitarse en el dols somni de nostres purs amors, per extasiarse gosant de las bellas y plahers que la Natura'ns presentava...

Era'l cayent de la tarde, cuan febroso y silenciós en mitj de la esglayadora plana, procurava rememorar aquellas notas de benhauransa, recordantlas cofoy y plahenter, confortentse ab las penosas impresions que'm produhia tot cuant me rodejava .. ¡Y qué distinta la vaig trobar! ¡Y quina congoja senti seguidament dins mon cor al contemplarla tan deserta y aclaparada!... Mos ulls s'humitejaren ab un devassall de llágrimas, sentintme ab un greu pesar, el meu cor oprimat de basarda que'm feya l'esllanguiment d'aquell amortallat cuadro...

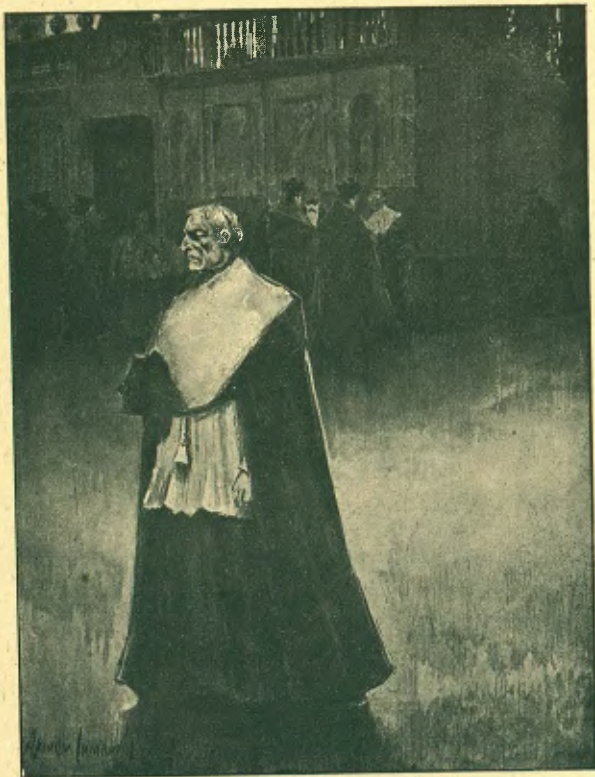
Si avans se veyá l'arbreda verdejanta y ufanosa, si's sentia l'encisador xerroteig de las aus escotoridas, ara's veu despullada y silenciosa, aixecantse pahorosas sas altivas brancas que, tot gronxantse á impuls del vent, murmolavan una cansó trista y apagada. El vent, fret y potent, passava brunzint y recullia'l sech fullam qu'arreu hi havia, fentlo cruixir misteriosament

al xocar ab el rocám nú, mentres creuhava l'espay alguna aucella esma-perduda, mitj morta de fret, tot piulejant ays tristos y planyivols, que sens dubte, cercava un lloch amagat ahont pogués guarirse de la fredor de la nit que apoch apoch s'anava atansant.

Donant un to confós y térbol á tota l'inmensa volta, s'anavan fonent els raigs del Sol, febles y esblaymats, com si estessin esporuguits d'extendres per la plana, y de banyar com avans ab sa resplandenta llum, aquella petita roureda ahont haviam fet nostre casal, ahont estava jo en aquellas horas recolzat en el pedreny, del tot abstret y conhortat, forjantme mil ilusions, fitant ma vista per tots indrets ab l'afany de descobrir alguna nota que'm fes recordar aquellas alegrias passadas ab tu, bo y saborejant els encants y melodias d'aquest esferehidor lloch, avans tan sublim y magestuós...

Mes tot en va; després d'estar bella estona en aquesta contemplació, y cuan el Sol s'havia amagat del tot allà'l lluny, darrera las montanyas, y'l vent passava xiulant ab més fúria, emprenia altra volta'l camí de la vila, anguniós, fantasiat, sense poder donarme compte del ensoyiment en que'm trobava, sense poder desvanéixer de ma pensa las esgarrifosas notas que misteriosament m'embolcallavan...

JOAN VIVES BORRELL.

NOTA DE CUARESMA

ELS CANONGES SORTINT DEL CHOR DE NOSTRA CATEDRAL.

La Tramontana

• Ay, vida de ma vida,
quin vent avuy que fá.
Aixó es la tramontana
que bufa y bufará.
No surtis pas á fora
qu'es freda com el gel.
¿No veus per entre'ls vidres,
que trist se posa'l cel?

Es ella, la traydora,
que'ls núvols vé á empaytar;
talment sembla que volin;
ni's poden deturar!...

¿No veus també las fullas
que fermas van passant?...
quí sab ahont las porta;
quí sab ahont anirán.

Acostat, vida meva,
acostat, mon amor,
la tramontana es freda...
¡que no'ns refredi'l cor.

Deixa que forta vagi
els núvols empaytant,
deixa qu'enlayri fullas
que no saben ahont van;

mes no deixis, aymia,
que ab son bufar traydor
s'emporti nostra ditxa,
s'emporti nostre amor.

PERE FONT NIELFA.

Confidències.

... Y apurant la copa de *cognac*, encengué un cigarro'l meu amich y s'expressà aixís:

Hi vaig anar aquella nit á l'hora de costúm. Feya molt fret, molt fret, y vaig aixecarme'l coll del *macferland* apretantme'l sombrero fins arrán de cellas. Tan amagada portava la cara, que, al trucar, la Lluçia mirá per la reixeta y no'm conegué.

—¿Qui demana?

—.....

—La senyoreta ha sortit.

—Obra, dona, obra!

—Perdoni, senyoret—feu la Lluçia esporuguida, ensemps qu'obria la porta.

Al entrar al pis ¡quin bé que'm feu l'atmósfera tebia!

Peró no vaig perdre temps, porque tenia ganas de jugar ab la Nineta, aquella Nineta pecadora de vint anys que no més que perque era poeta se m'havia entregat en cos y ànima.

Y vinga obrir portas y apartar cortinatjes, envers al quartet blau de nostres amors, el més amagat, però el més bufó del pis.

A cada nova habitació'm creya que la trobaria, porque la Nineta may m'esperava al cuarto; sempre estava amagada darrera d'un silló ó armari y'm donava un susto, d'aquells sustos que donan las nenas; ó bé caminant de puntetas per l'alfombra'm tapava'ls ulls ab sas manetas perfumadas.

Pero aquell dia... res, res.

Prou vaig cridarla, però la Nineta no responia. Al arribar á la porta del cuarto vaig obrir-la precipitadament, y la vaig trobar deixada anar en la *marquesa*, indolentment, voltada de rosas té, clavells blanchs, camelias y crisantemas grogas.

La cama dreta li queya sobre la esquerra, y vaig veure que aquella nit portava las mitjas grises que son la meua obsessió.

Feya la dormida, però no sabia dissimular el somriure que se li dibuixava en la carona.

¡Un capritxet de la Nineta!

Prou vaig cridarla, pero en vá.

Jo que sí, m'hi acosto, m'hi acosto... y cuan inclinava'l cap pera posarli un petó al front, la Nineta obra'ls ulls y'm diu ab molta gracia:

—No, avuy no. Avuy no soch teva. Soch de las flors. No siguis egoista!

—¡Qu'estás inspirada! Parla, parla—y'm vaig agenolliar devant d'ella.

—Veurás. Avans, cuan jo no't coneixia, cuan...—y no seguí perque compregué que m'esborronava'l pensar en el seu *avans*.

Al cap d'un ratet, li vaig dir:

—Segueix, segueix. Però compassió ¿eh?

—Sí, home. ¿Qué't faig patir may, jo? Donchs, escolta. Avans jo no més m'estimava á las flors, porque á'n *ell* no me l'estimava gens ¿sabs? Vaja, tontet, no t'enfadis. No embrutis ab prosa la meua relació poética. Avans jo no més tenia per amigas las flors. ¿Veritat que son unas amigas molt bonas y hermosas? Cuan estava alegre me las mirava, y pensava en la primavera plena de perfums y armonias, y'ls hi deya á las flors: —Vosaltres si que sou felissas!—

Cuan estava trista, qu'era molt sovint, noy, molt sovint, me las mirava ab pena y al véurelas morir, en cada una hi llegia tot un poema de dolor, y pensava en la tardor y en altrás cosas foscas. Allavoras, veurás que'ls hi deya: —Pobras flors! Jo soch com vosaltres: També jo soch hermosa. (¿Eh, quina pretensió? Avans jo m'ho creya. Are no, n'estich ben certa. Si no, ¿per qué m'ho has dit tantas vegadas?) Y'ls hi deya:—Jo també'm moro. ¡Pobras flors, germanas mevas! ¿No t'ho sembla que jo soch una flor? Digas!

—Sí, tú ets una ninfea qu'has nascut en la llacuna de nostra societat; però las ninfeas també son hermosas—vaig contestar sentenciosament.

—Qué bé parlas, vida meua—afegi ella.

Y jo, desitjós de sentir-la li vaig dir:—Segueix, qu'avuy estás molt inspirada.

—Donchs jo me las estimava forsa, forsa! A'n ellas els hi contava totas las mevas penas. Ellas rebian els meus petons de l'ànima, aquells petons qu'un sent necessitat de fer, y qu'ara te'ls emportas tots tú. Egoistot! No, no t'acostis qu'avuy no vull férte'n cap.—Y mimosament va taparse ab una crisantema la boca, aquella boca petita que bé's podia amagar sota una violeta.

Restá un moment mirantme ab tota l'ànima, fins que llensá la crisantema y'm digué:

—Me'n moro de ganas de férte petonets, però no vull ser *débil*. No, no! Escolta: Aquest mitj dia hem sortit ab la Lola á comprar els adornos aquells, ¿sabs? y al passar per la Rambla, inoy, cuántas flors! Jo me las mirava de cua d'ull.

¡DESAMPARATS!
ESCULPTURA DE JOSEPH MONTSERRAT.

Semblava que'm diguessin:—Ah, ingrata! Tant que'ns estimavam y t'estimavam avans! Ara'ns morim de fret.

De sobte una florista ens ha dit:—¡Senyoretas! Mirin quin bé de Deu de flors!—Jo que si, obro'l porta-monedas, trech dos duros y li dich:

—Envihim tot aixó de rosasté, clavells blanchs, camelias y crisantemas grogas.

Cuan hem arribat á casa, las flors ja hi eran. Pero despullantme y vestintme m'havia oblidat d'ellas. Per' cert qu'avuy m'he posat las mitjas grisas que tan t'agradan. Ves, qué n'has de fer, ¿oy? Si avuy no soch teva. (Aqui esclatá á riu-re.) Aquesta tarde m'he sentat darrera'ls vidres de la galeria llegint aquell llibre de Lamartine que vas portarme l'altre dia.

De sobte m'he recordat de las flors. Jo que hi corro desseguida y'ls hi dich:

—¡Pobras flors! Perdonéume. Si, si, soch molt dolenta; però encara vos estimo. Vos vull dedicar la tarde, amigas mevas. Avuy no faré festas ni petons á ningú més que á vosaltras. ¿Estéu contentas? Y m'ha semblat que deyan que si.

Y á'n aquí'm tens, vida meva, esclava de la meva paraula. No riguis. T'ho prometo. Avuy no soch teva; soch de las flors; ja t'ho he dit. No siguis egoista.—

Jo allavoras vaig fer veure qu'estava trist y'm vaig apartar d'ella.

La Nineta's posá seria y'm digué:—No vull véuret trist, home. No t'apartis, no. Sempre seré teva, ¿sents? ¡Tota teva! ¡Qué t'estimo!—

Y fent un salt s'aixecá de la *marquesa* y corre-gué envers mi ab els brassos extesos, els llabis oberts, el capet alt, rihent com una boja y trepitjant las rosas té, els clavells blanchs, las camelias y las crisantemas grogas.

Al acabar el meu amich, restá un moment apretantse'l front ab la má, com si aquells recorts li fessin mal.

—¿Y ara, qué?

—Ara, res, res, tot s'ha perdut. Va passar aquell hivern, torná la primavera empaytada per l'estiu, passá la tardor, però tot volant, volant! May m'havia passat un any tan depressa!

Arrivá l'hivern. La Nineta's posá trista... trista... com si estés aburrida. La veritat; ens haviam estimat massa.

L'hivern era molt cru aquell any y la Nineta tremolava de fret.

Si jo li hagués pogut comprar un abrigh de pells. Pero ¡ca!

Precisament havia renyit ab el Director del diari y m'havia quedat, de moment, sense Redacció. May hi estat tan escurat com allavoras.

Y ab tot aixó l'hivern avansava y la Nineta tenia fret. Si haguessis vist ab el carinyo que jo l'abrassava durant aquellas nits tan llargas, tan llargas, y com li escalfava las mans ab el meu alé!

Pero ella, res, com si s'hagués tornat de már-bre!

Una nit, al anar al niu... la Nineta havia fugit.

Després vaig sapiguer qu'havia anat á trobar á'n *ell* y se li sentá á la falda; y *ell*, el fastigós vellot, li obri bestialment els brassos y li obri la bossa.

¡Pobra Nineta! Jo que li havia obert el cor...

R. SURIÑACH SENTÍES.

La llevor

Del arbre altus y sapat
qu'es el joyell de la plana,
el bon pagés n'ha plantat
un ram al mitj la quintana,

y solícit y afanyós
lo conreuha ab alegría,
mes, el ram es massa grós
y's marceix de día en día.

Porta el vent tot voleyant
del arbre aquell de la plana,
una llevor que, rodant
cau demunt de la quintana.

La terra té bon conreu
la llevor plena es de vida,
tan bon punt la terra veu
s'hi deixa anar defallida.

Poch li costa germinar
cuan el vent ja l'ha colgada;
prou sab la terra esberlar;
y treu bri ben arrelada.

Y creix, y pomposament
esclata en un pom de fulla,
mentres que al ram, tristament
l'hivern l'asseca y despulla.

Si la *Llibertat* sagrada
voléu que prengui ufanor,
no'n plantéu una brancada,
que val més una llevor.

MANEL MARINEL-LO.

El plor dels paisatges

Las onadas dels llachs adormits
quiets y boyrosos,
presonerades dels marges florits
ploren suaument totas las nits!

Y els seus plors cadenciosos
sense fi ni comens
ressonan eternals de nit y dia,
com una trista sinfonia
del seu dolor intens!

Y al fons dels llachs els eucaliptes ploran
ab amorós desmay,
retallant ab sa dolça silueta
l'asserrenat espay!

Y l'espay també plora ab las estrelles
que brillan palidament,
y plora també la lluna
contemplantse castament
pàlida y tremolosa en l'ayga trista!

Y plora tot lo hermós, tot lo sensible,
el seu dolor tan místich y elevat.
Omplet d'esllanguiment ànima meva
y esclata en plor sagrat
en aquesta hora trista y silenciosa.

RAFAEL NOGUERAS OLLER.

En l'Agrupació catalanista «Lo Renai-xement», don Rafael Folch y Capdevila donà una conferencia'l prop passat dissapte. Parlà d'Art ab un devasall d'impresions que

posan en evidencia la cultura del jove conferenciant que tant treballa en bé del art, de la ciencia y de la causa nostra. Curiosas notas ornavan la conferencia que sigué escoltada ab vera fruición pe'l nombrós públich que l'aplaudí adalera y ab asperonadas d'esperansa falag'era.

Rebi també la nostra felicitació, qu'es coral y afectuosa.

En el local de l'«Associació popu'lar regionalista» el jove mestre compositor en Joseph Masó y Goula donà el día 17 del corrent un concert ab la cooperació de la senyoreta María Vila. La música de la primera part era del esmentat mestre y consistía en un selecte aplech de cançons catalanas sobre lletra de Verdager, Rocamora, Viura, Busquets y altres á las qu'en Masó ha posat delicadas notas, sobre tot en una del nostre bon company de redacció en Antón Bori y Fontestà *L'orfanet*, logrant interessar á la triada concurrència que omplenava'l local. Una vegada més doná provas el mestre Masó de sos avensos en l'art musical, no menys la senyoreta Vila, que interpretá ditas composicions, ab la delicadesa que li es característica.

També plagueren molt las de la segona part, qu'eran d'en César Franch y Schumann.

Al final de la sessió musical parlaren de la nostra causa els valents campions de Sabadell en Manel Folguera y Durán, president de l'«Unió Catalanista» y l'Enrich Durán, quins encoratjaren ab frases calentonas al públich que'ls escoltava.

La companyia regional valenciana, que la temporada passada d'estiu va actuar en el teatro del Tívoli, hi tornará á treballar aquesta primavera.

Además de l'obra d'en Russiñol y en Morera *L'alegría que passa*, s'está traduhint al italiá pera que la companyia de la Viraliani l'estreni á Novedats, un drama d'en Guimerá que's titula *Arrán de terra* y *La mare eterna* de l'Iglesias.

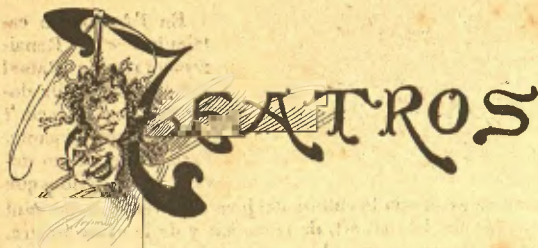
Es probable donchs que'ls italians ens las estrenin totas dugas. De *L'alegría que passa* y *La mare eterna* res hi ha que dir, perque primitivament han sigut representadas en catalá. Lo de dólder es que don Angel se determini á mostrarnos un'obra seva per primera vegada en llengua forastera avans de deixárnosla fruir en la nostra.

De totas maneras es una distinció grossa pera'l nostre teatro, y per aixó mereix un aplauso la senyora Vitaliani y els seus companys d'art.

El diumenge de Pascua inaugurarà la temporada de Primavera en el nostre teatro del Liceu, la companyia dra-

mática italiana de la célebre artista Virginia Reiter, dirigida pe'l primer actor Pasta, quina companyia fa molts anys va venir á treballar en el teatro Principal.

L'obra ab que inaugurarà la temporada serà'l drama històric de Sardou, *Madame Sans Gêne* (*La Corte de Napoleón*), seguint després, durant las trenta funcions que donarà la Reiter, altres obras del propi Sardou, Dumas, Molière, Meilhac y Halevy, Scribe, Ohnet, Pailleron, Goldoni, Sudermann, Augier, Giacosa, Feuillet y demés autors notables de tots els pahissos.

PRINCIPAL.

Del efecte de l'obra històrica *Pepita Tudó*, estrenada'l passat dissapte, ne parlarem ab més extensió en el número vinent.

Per ara, sols podém adelantar qu'es un'obra més efectista que literaria, y ens dol confessarho, perque del autor de *Carrera de obstáculos* y *El guardián de la casa* n'esperavam un sacrifici del convencionalisme en profit del enalitimient de la literatura.

De tots modos, la comedia ha obtingut un écsit relatiu, y dihém relatiu perque no ha sigut complet, degut al defecte apuntat.

NOVEDATS.

De *Le nozze d'Ivete* sols podém dirne qu'es un *vaudeville* molt graciós, que fou del agrado del públich per sas situacions altament cómicas y va fer riur molt y... res més. No son obras aquestas que cridin l'atenció de la critica cuan per altres més serias y verament artísticas se necessita empleyar el temps y l'espay.

Havíam vist *Zazá* per la Mariani, y en aquella época va' agradarnos moltíssim, interpretada per l'anyorada actriu. Però hem de confessar que la Sra. Vitaliani va deixar-nos també ben corpesos la nit del dissapte á mida que l'obra s'anava esmunyint y la protagonista prenía relleu dintre de la tensió dramática en la que arriba al *sumum* de la justesa, de la perfecció, sobre tot en l'acte quart, hont la trobarem colossalment encaixada. No aixis en els passatges joguinosos, y es que la Sra. Vitaliani sent lo dramàtic molt més que la flexibilitat de lo ingénuo; no sent la *entramaliadura* de la vis cómica, però domina'l sentiment de l'ànima, la proba de nostra apreciació la tením en la manera ab que va interpretar díes enera el tan manosejat paper de Margarita Gautier de *La Dama de las Camelias*, á quin personatge va donar la genial actriu un relleu tan extraordinari com no l'havíam observat en cap altra actriu.

El tipo de *Zazá*, donchs, va resultar magistralment interpretat per lo que respecta als moments culminants de la part dramática; á la Sra. Vitaliani la elevarem á l'altura de las veritables eminencias y desde aquell instant la considerém d'un vol, prodigiós, capás de sugestionar al públich més exigent.

Bona part d'els gis corresponen també als actors senyors Duse y Sainatti, que interpretaren ab molta fortuna els seus importants papers.

Del efecte que produí la traducció italiana de *L'alegría que passa* ne parlarem en el número vinent per

sernos impossible ocupárnose'n en el d'avuy per excés d'original.

TÍVOLI.

Dimecres va estrenarse un joguet cómic que dú per títul *El niño perdido*, escrit pe'ls Srs. Tomás Rubio y Montaña. Per més que l'assumpto no es nou, els autors l'han sapigut guarnir de varis passatges molt cómichs que, produhint com produheixen la rialla del públich, aquest no s'hi enfonda gayre ab la més ó menos novedat del assumpto y aplaudeix sens reserva el nou joguet qu'está escrit en versos bastant fàcils.

Els intérpretes y'ls autors varen ésser cridats á las taules la nit del estreno.

En el teatro del «Ateneu de Sant Gervasi» el diumenge ultim va celebrarhi'l seu benefici el director de la companyia Sr. Cabré posant en escena'l popular drama d'en Zorrilla *El zapatero y el rey* y la comedia en un acte *El teniente cura*; prenenthi part ademés del Sr. Cabré, la senyora Casajust y els Srs. Munné Cabré (J.), Rosell, Vaqué, Serra, Pérez, Vidal y Carpinell, tinguent un bon desemenyo per part de tots. Al final de cada acte, el beneficiat tingué que sortir repetidas vegadas pera rébrer els aplausos de la numerosa y distingida concurrència qu'omplía de bot en bot el local.

El teniente cura va fer passar un rato divertit al públich, siguent ben interpretat pe'ls Srs. Vidal, Serra, Rosell y el beneficiat.

El cuadro dramàtic de la societat «Foment Galvany», posá en escena el dissapte á la nit, las obretas *Un beneyt del cabás*, *Castor y Polux* y *Viva mi niña*.

Proximament estreno de las sarsueletas *El señor Joaquín* y *El Barquillero*, ab decoracions novas pintadas pe'l artista Sr. Roselló.

En el «Casino Artesano» diumenge á la nit posaren en escena, baix l'encertada direcció del Sr. Puig, el drama castellá *La de San Quintín*, sortint la concurrència molt satisfeta de son desemenyo.

Pera'l proxím diumenge está anunciada la comedia d'en Llanas *La germana gran*.

El diumenge passat representaren en la «Banya Gra-ciense» baix la direcció del Sr. Sebé, las sarsueletas castellanas *El lucero del alba* y *Un gatito de Madrid*, sobresortint en son desemenyo tots els artistes qu'hi prengueren part.

El director del cuadro dramàtic Sr. Oliva anuncia son

benefici pera'l diumenge vinent ab las obras *Mar sin orilles* y *Arturo di Fuencarrale*.

La nit del passat diumenge en el «Centro familiar Instructivo» s'hi posaren en escena las bonicas produccions catalanas *La flor de la montanya* y *Lo testament del oncle*, desempenyadas per aficionats de la mateixa societat.

Sobre nostre Certamen.

Definitivament la solemne festa de la repartició de premis tindrà lloch el Diumenge de Rams, 31 del mes que som. L'acte s'efectuarà ab tota la solemnitat possible; las composicions poéticas serán llegidas per sos respectius autors ó delegats seus, y las musicals s'executarán al piano que galantment ens cedirà la casa Chassaingne, acompanyadas de cant, quina interpretació estarà encomenada á distingits artistes.

A tots nostres subscriptors se'ls repartirà la corresponent invitació pera assistir á nostra festa, y els demás interessats, autors distingits, colaboradors, etc., poden dirigir-se á aquesta Redacció en demanda de las que cregan necessitar.

El local en que tindrà lloch l'acte y l'hora de la celebració s'anunciarà oportunament.

En el present número comensém á publicar com á folletí, en la forma de costúm, la pessa cómica en un acte

L'ARGENT VÍU

original de don J. Campderrós, obreta estrenada á Romea la temporada passada.

En aquesta administració se ven al preu de 15 céntims l'exemplar, la joguina cómica en 1 acte, original de don Joseph Graells, titulada *Celos de l'Escolástica*.

A tots els que presentin en l'Administració de CATALUNYA ARTÍSTICA els folletins en bon estat del drama *Lo*

full de paper y de la comedia *Els dos Cunills*, se'ls entregará un exemplar encuadernat mitjansant l'import de 10 céntims de pesseta.

Els mestres Puccini y Leoncavallo han demanat permís a'n en Rostand, autor del *Cyrano de Bergerac*, pera transformar aquet drama en ópera. Y en Rostand no ho ha volgut de cap de las maneres, produhint la seva negativa una veritable sorpresa, tota vegada que aixó es anar contra'ls seus interessos.

Segurament que l'autor del *Cyrano* no deu pas pensar que'ls compositors Puccini y Leoncavallo li fassin malbé l'obra com en un temps s'havia cregut en Victor Hugo,

Actualitat.

Don Manel de res s'esvara,
que manin els seus ó no
ell sempre empunya la vara,
mal·liga de tras cantó.

cuan el gran Verdi mostrá desitjos de posar música al *Her-nani* y al *Rigoletto*.

Jo espero que'n Rostand acabarà accedint als desitjos dels mestres, sinó per l'afany dels trimestres per l'aixamplament del art seriós.

Hem rebut el número preliminar del periódich *Arte joven* que han comensat á publicar á Madrid nostres amichs en Francisco de A. Soler y en Ruiz Picasso, directors de la part literaria y artística respectivament. En aquesta última hi domina la nota modernista un xich exagerada.

Desitjem llarga vida al nou setmanari ab el cual hi establim gustosos el cambi.

S'ha publicat la tercera de las «Cansons populars catalanas» que porta per titol *La filadora*. Va adornada ab un dibuix de E. Torent, y's ven, com las precedents á 10 cèntims de pesseta.

No tingan por; els inglesos ens estiman y no cal que passém recansa per las nostras terras de la vora Gibraltar. Els aucells de presa britànichs no han pensat may en escamotejarnos ni el mes petit terrós d'aquells andurrials.

Tot lo que's digui contra'ls nostres amichs son malas volensas. Además, poch podrián fernes por, perque en armant nosaltres la *escuadra* composta del *Pelayo*, el *Carlos V*, la *Numancia*, la *Vitoria* y el *Girald* al mando del senyor Ramos Izquierdo, els fills de l'*Albiòn* quedarian espatarrats Y que no son bromas!

Haventnos demanat per escrit un bon número de col·laboradors nostres que reanudessim la *Correspondencia literaria*, accedim gustosos á son prech com sempre accedirem als que se'ns dirigeixin, mentres estiguin dintre lo just, y desde'l número vinent instaurarém aquesta secció apeteduda per molts.

Ha sigut molt jocós el desenllás del famosíssim desafió d'en Deroude y en Buffet (jo també'n tinch un á casa).

Els diaris vinga desganyitarse empapantnos de detalls, incidents, cuestiones, actes, insults, negativas, padrins, cartas, paraulas, conferencias, llochs d'encuante, que ara á Italia, que demá á Suissa, que l'endemá á... Sant Martí de Provencals, etc. etc., una veritable historia que semblava que havia d'acabar ab una matansa terrible, *feroce*, espatarrant (més etc., etc.)

Y ja saben lo que ha sigut: molt soroll y pocas nous, *mons parturiens*; motiu de viatge d'un parell de bromistas y un bombo gros capas de fer dos noms populars...

Vaja, fora romansos; cuan dos homes tenen un resentiment y volen solventarlo, no buscan el *clamor* de la prempsa: sense dir res á ningú's veuhen, s'inflan las galdas.. y llestos.

No'l fan rodar per res l'honor; de dret á la casa de socorro.

Un guarda-bosch troba á un cassador en els boscos qu'están á la guarda, y li pregunta:

—¿Quí li ha donat permis per'cassar aquí?

—¿Quí me l'havía de donar? ¡L'amol

—A veure... ¡Ensenyame'!

—¡Oh, es que va ser verball

— No hi fa res. Sigui del modo que sigui jo'l vull veurer.

El día del meu sant

XARADA

«Volgut amich Pepet: Desitjaria que avuy que n'es el día del teu Sant, lo passis molt felis en companyia de tots aquells que tingas al devant.»

«Ja que'l seu Sant ha arribat (no sé si á caball ó á peu), dos desitjo jo, amich meu, que'l passi ab tranquil·litat molt alegre y al costat de la seva digne esposa. No'l *hu-dos-ters-cuart* ab prosa puig no sabria que di. *Abur*. (A veure si á mi em tocará alguna cosa.)»

«Staramsa; Se't *prima dos-tres-cuart* y de passada't vinch sis proposar, una *tres-cuart* per lo gust de concixe't la teva admiradora—*Quinta-cuart*.»

«Ab molt gust *total* al gran xaradista; al més conegut y popular de tota... sa familia. Desitjanli de cor que las logri felissas y que per el seu Sant, molt bon día y també bona nit tinga.»

«Que passis per molts anys aquesta diada ben felis ben alegre y ben tranquil. Sis veure si m'envias un cigarro com un *tercera-cinch*.»

«Que tingas un felis día te desitja en Pere Trompa, y que tingas també rals per pagarme café y copa.»

De felicitacions com ara aquestas ne vareig rebre molts pe'l meu Sant; tothóm me desitjava un felis día y, mireu si es xocant. de felis no li vaig tenir ni un'hora, perque tot el sant día vaig rabiari ab un mal de caixa que va durarme... fins que se me'n va anar.

Per las copias y'l demés,
J. STARAMSA.

Solució al del número passat.

Xarada: Es-pi-na-da.

Fidel Giró, impresor.—Carrer Valencia, 311, Barcelona.

CATALUNYA ARTISTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros.

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (Hi ha bussó á la porta.)

12 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — 4 de novela ilustrada. — 8 de folleti dramátich. — Grabats y dibuixos de notables artistas. — Cubertas en paper de seda.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — FORA, mitj any 4 pessetas. — EXTRANGER un any 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.

FÁBRICA DE SOMBREROS

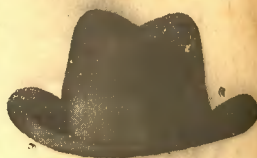
de totas classes y formas

A. GILI

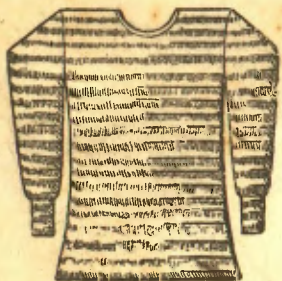
ES DE LAS CASAS QUE VEN AB MES ECONOMIA

HOSPITAL, núm. 16. — BARCELONA

Vendas al engrós y al detall.

PREUS DE FÁBRICA

Casa exclussiva en

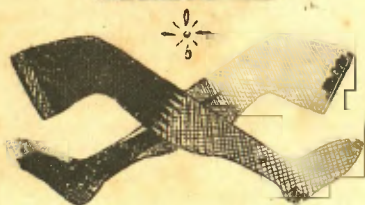
GENEROS DE PUNT

DE

CONZALO COMELLA

CARDENAL CASAÑAS (Avants Riera del Pi). núm. 10.

BARCELONA

Marca registrada.

TANCAT ELS DIAS FESTIUS

Galería Lírich-Dramática Regional

DESPATX Y ARXIU: Raurich, 20 principal.

Aquesta nova **Galería** montada luxosament, ofereix als senyors autors dramátichs y músichs compositors de Catalunya, Balears y Valencia, condicions ventatjosíssimas.

Respón del cobro de propietat, conta ab un escullit servey de Corresponsals, percibeix tan sols un **10 per 100** dintre Barcelona y un **15 per 100** per tot Catalunya y regions indicadas, inscriu **gratuitament** en el **Registre de la Propietat Intelectual** las obras dels autors que representa, **liquida** al cap del mes y defensa'ls drets d'autor sense retribució devant de **Centres gubernatius, económichs y judiciales**.

Poden els senyors autors demanar la **Circular** que conté las condicions de la nova

GALERÍA LÍRICH-DRAMÁTICA REGIONAL